

МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ
УПРАВА ЗА ФИНАНСИСКО РАЗУЗНАВАЊЕ

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ
за работата на Управата за финансиско разузнавање
во 2019 година

мај, 2020 година

ВОВЕД

Управата за финансиско разузнавање е орган во состав на Министерството за финансии задолжен за борба против перење пари и финансирање на тероризам во Република Северна Македонија. Управата е формирана во согласност со меѓународните стандарди кои наметнуваат обврска за секоја држава да воспостави Единица за финансиско разузнавање како специјализирана институција која ќе се бори против перењето пари и финансирање на тероризмот.

Управата за финансиско разузнавање (во понатамошниот текст: Управата) е формирана во септември 2001 година (Службен весник на РМ“ бр.70/01), започнува со работа на 01.03.2002 година, како Дирекција за спречување на перење пари, а во јануари 2008 година со стапување во сила на Законот за спречување на перење пари и други приноси од казниво дело и финансирање на тероризам („Службен весник на РМ“ бр.04/08), го трансформира својот статус и назив во Управа за спречување на перење пари и финансирање на тероризам, како орган во состав на Министерството за финансии, со својство на правно лице. Со Законот за изменување и дополнување на Законот за спречување на перење пари и други приноси од казниво дело и финансирање на тероризам („Службен весник на РМ“ бр.44/12), повторно го менува називот во Управа за финансиско разузнавање.

Како административен орган на финансиско разузнавачка единица, Управата дејствува како посредник помеѓу приватниот сектор (субјектите), од една страна и истражните органи, од друга страна. Управата работите од својата надлежност ги врши согласно со закон, ратификуваните меѓународни договори со кои се уредува спречувањето перење пари и финансирање на тероризам. Управата своите надлежности ги спроведува на целата територија на државата, а нејзиното седиште е во Скопје. Основни надлежности на Управата се: прибирање, обработување, анализа, чување и доставување на податоци добиени од субјектите, а кои се однесуваат на сомнение за перење пари или финансирање на тероризам. Покрај овие основни надлежности, Управата ги извршува и следните надлежности: издава писмен налог на субјектот со кој привремено ја задржува трансакцијата, поднесува барање за поднесување на предлог за определување на привремени мерки до надлежниот јавен обвинител, поднесува барање за покренување на прекршочна постапка пред надлежниот суд, соработува со субјектите, со надзорните органи и со други државни органи и институции, како и со други организации, институции и меѓународни тела за борба против перењето пари и против финансирањето на тероризмот, склучува договори за соработка и разменува податоци и информации со овластени тела на други држави и меѓународни организации, врши надзор над субјектите, поведува иницијативи или дава мислења на закони и подзаконски акти што се однесуваат на спречување и откривање на перење пари и финансирање на тероризам, помага во професионалното усовршување на овластените лица и вработените кај субјектите, утврдува листи на индикатори за анализа на ризик и за препознавање на сомнителни трансакции во соработка со субјектите и органите кои вршат надзор врз нивното работење, планира и спроведува обуки за усовршување и оспособување на вработените во Управата и дава појаснување во примената на прописите за спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

Со Управата раководи директор кој го именува и разрешува Владата на предлог на министерот за финансии.

I. УНАПРЕДУВАЊЕ НА ПРАВНАТА РАМКА ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА ПЕРЕЊЕ ПАРИ И ФИНАНСИРАЊЕ НА ТЕРОРИЗАМ ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

I.1. Закон за спречување перење пари и финансирање на тероризам

Превенцијата од перење пари и финансирање на тероризам во Република Северна Македонија е регулирана со Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам (Службен весник на РМ бр. 120/2018 и 275/2019). Овој закон ги утврдува мерките и дејствијата за откривање и спречување на перење пари и финансирање на тероризам кои ги преземаат задолжените субјекти, како и работењето и надлежностите на Управата за финансиско разузнавање. Овој закон е усогласен со ЕУ Директива за спречување на употребата на финансискиот систем за целите на перење пари и финансирање на тероризам од 2015 година (2015/849 ЕЦ).

За целите на усогласување на овој закон со неколку закони, и тоа со: Законот за прекршоците (Службен весник на РСМ бр 96/19), Законот за централен регистар на население (Службен весник на РСМ бр 98/19), Законот за електронско управување и електронски услуги (Службен весник на РСМ бр 98/19) и со Законот за електронски документи, електронска идентификација и доверливи услуги (Службен весник на РСМ бр 101/19), Управата подготви Предлог закон за изменување и дополнување на Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам.¹

Имплементирајќи ги можностите кои се пропишани со Законот за електронски документи, електронска идентификација и доверливи услуги, со овој предлог воведен е основ за дозволена употреба на средствата за електронска идентификација за целите на идентификување и верификување на идентитетот на клиентите од страна на субјектите задолжени да спроведуваат мерки за спречување перење пари и финансирање на тероризам.

Одредбите кои се однесуваат на Регистарот на вистински сопственици определени со членовите 25, 26, 28 и 29 од Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам се усогласуваат со одредбите од Законот за централен регистар на население и се овозможува податоците од Регистарот на население да се преземаат во Регистарот на вистински сопственици. Заради допрецизирање на одредбите со кои се дефинира кој се смета за вистински сопственик кај различни форми на правни лица, се врши дополнување на нови членови 23-а и 23-б со кои се утврдува вистинскиот сопственик на правно лице во државна сопственост и вистински сопственик кај правни лица кои се во постапка на стечај или ликвидација.

Имено, воведен е основ за изрекување на прекршочни санкции - глоба или забрана за вршење одделна дејност, односно забрана за вршење на професија, дејност или должност.

Глобата за прекршоците се изразува во процентуален износ и во распон согласно членот 35 ставови (5) и (7) од Законот за прекршоците. Воедно, висината на глобите е прилагодена согласно големината на субјектите, при што субјектите се делат во 4 категории во согласност со Законот за трговските друштва (микро со приход до 50.000 евра, мали со приход од 50.000 –до 2.000.000 евра, средни со приход од 2.000.000 до 10.000.000 евра и големи трговци приход над 10.000.000

¹ Предлог законот е усвоен од ВРСМ во декември 2019 г. и доставен во собраниска процедура

евра), при што, изразените проценти од приходот на правното лице остварен во претходната година, соодветно ја одразуваат глобата која може да биде изречена во согласност со економската моќ на субјектите. Глобите за субјектите - лица кои вршат јавни овластувања (адвокати, нотари) остануваат непроменети, додека глобите за физички лица и службени лица се намалуваат. Генерално, а во согласност со меѓународните стандарди кои ги регулираат мерките за откривање и спречување перење пари и финансирање на тероризам (ФАТФ препораките и ЕУ Директивите) прекршочните санкции и понатаму остануваат да бидат одвратувачки, адекватни и пропорционални. За целите на посеопфатно регулирање на определени одредби од Законот, на предлог на Управата, министерот за финансии ги донесе следните правилници:

- Правилник за содржината и видот на податоците кои нотарите, банките, давателите на услуги на парични дознаки (брз трансфер на пари), осигурителните друштва кои вршат работи на осигурување на живот, правните лица чија дејност е купопродажба на возила, приредувачите на игри на среќа во играчница (казино) и другите приредувачи на игри на среќа ги доставуваат до управата за финансиско разузнавање и начинот на нивно електронско доставување („службен весник на РСМ“ бр 86/2019);
- Правилник за формата и содржината на извештајот за сомневањата за перење пари и/или финансирање на тероризам („службен весник на РСМ“ бр 57/2019);
- Правилник за формата и содржината на извештајот за готовинска трансакција во износ од 15.000 евра во денарска противвредност или повеќе („службен весник на РСМ“ бр 57/2018);
- Правилник за карактеристиките на софтверот за автоматска обработка на податоците („службен весник на РСМ“ бр 57/2018);

Во насока на обезбедување на насоки за имплементација на новите законски одредби, Управата подготви (во рамки на Проектот за борба против економски криминал):

Упатство за вршење на проценка на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам.

Упатство е подготвено согласно член 10 став (7) од ЗСППФТ и има за цел да им помогне на субјектите во процесот на проценка на ризикот од ПП/ФТ - да ги идентификуваат, проценат, разберат и намалат ризиците од ПП/ФТ.

II. СПРЕЧУВАЊЕ ПЕРЕЊЕ ПАРИ И ФИНАНСИРАЊЕ НА ТЕРОРИЗАМ – МЕРКИ, АКТИВНОСТИ И РЕЗУЛТАТИ

A. Субјекти на мерките за спречување на перење пари и финансирање на тероризам

Секоја држава треба да презема мерки за спречување на перење пари и на финансирање на тероризмот. Тие мерки имаат за цел зголемување на свеста на институциите и на приватниот сектор за борбата против перењето пари и финансирањето на тероризмот и креирање соодветни инструменти за борба против овој вид на криминал.

Стандардите и мерките кои ги поставуваат меѓународните тела кои се занимаваат со проблематиката на борба против перење пари и финансирање на тероризам постојано се развиваат и дополнуваат во согласност со откриените случаи на перење на пари и финансирање на тероризам. Услугите кои одредени правни и физички лица ги нудат, а кои често се

злоупотребувани од страна на криминалците, доведе до поставување на стандарди во однос на примена на одредени мерки и дејствија од страна на тие лица, со цел да се спречат, колку што е можно повеќе, нелегалните активности на перење пари и финансирање на тероризам. Од оваа причина, сите правни и физички лица кои треба да применуваат вакви мерки, се вбројуваат во категоријата на обврзани субјекти. Управата редовно ги следи стандардите во однос на определувањето на категоријата на субјекти, како и нивните обврски и истите ги имплементира при подготовката на законските и подзаконските прописи. Оттука, обемот на субјекти опфатени со Законот е во согласност со меѓународните стандарди и прописи.

II.1 Вид и број на субјекти

Во текот на 2019 година, Управата идентификуваше вкупен број од 5.889 субјекти задолжени да преземаат мерки и дејствија за спречување на перење пари и финансирање на тероризам. Во следната табела даден е приказ на субјектите задолжени да преземаат мерки и дејствија за спречување на перење пари и финансирање на тероризам, по вид и број споредбено во 2018 и 2019 година.

Табела бр.1

Субјекти задолжени да преземаат мерки и дејствија за спречување на перење пари и финансирање на тероризам			
Ред. бр.	Вид на субјект	Број на субјекти во 2018 година	Број на субјекти во 2019 година
1	Банки	15	15
2	Штедилници	2	2
3	Менувачници	243	244
4	Даватели на услуги брз трансфер на пари	9	9
5	Субагенти за брз трансфер на пари	200	220
6	Друштва за осигурување (при склучување на договори за осигурување на живот)	5	5
7	Брокерски куќи	5	5
8	Друштва за управување со отворени и затворени инвестициски фондови	5	5
9	Друштва за управување со приватни инвестициски фондови и приватни фондови	18	22
10	Друштва за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови	2	3

11	Македонска пошта АД	1	1
12	Правни лица кои извршуваат финансиски трансакции, телеграфски пренос на пари или достава на вредносни пратки	0	0
13	Даватели на финансиски лизинг	7	7
14	Агенции за посредување во промет со недвижности	177	188
15	Друштва за ревизија	39	39
16	Друштва за сметководство	2.064	2.115
17	Адвокати и адвокатски друштва	2.403	2.743
18	Нотари	194	187
19	Приредувачи на игри на среќа во казино	5	6
20	Приредувачи на игри на среќа во обложувалница	9	9
21	Приредувачи на игри на среќа во автомат клуб	19	19
22	Приредувачи на електронски игри на среќа	1	1
23	Приредувачи на интернет игри на среќа	1	1
24	Приредувачи на игри на среќа – лотариски игри на среќа	1	1
25	Приредувачи на игри на среќа – томбола од затворен тип	0	0
26	Други правни или физички лица кои согласно закон извршуваат една или повеќе активности во врска со одобрување кредити, издавање на електронски пари, издавање и администрирање на кредитни картички и други финансиски активности (Финансиски друштва)	22	27
27	Правни лица кои примаат во залог подвижни предмети и недвижности (заложувалници)	11	13
28	Правни лица кои посредуваат при микроплаќања	1	1
29	Централен депозитар за хартии од вредност	1	1
30	Даватели на услуги на трустови или правни лица	2.129	0

31	Правни и физички лица кои даваат услуги за организирање и спроведување на аукции	0	0
ВКУПНО:		7.589	5.889

II.2 Преглед на доставени податоци до Управата

Една од основните мерки која субјектите треба да ја преземаат е идентификување на можни активности поврзани со перење пари или финансирање на тероризам. Улогата на субјектите е клучна во борбата против овие појави, бидејќи од нивната успешност да ги детектираат сомнителните активности, зависи и успешноста на институциите во системот, да ги докажат и потврдат истите.

Доставувањето на извештај за сомнителна трансакција (во понатамошниот текст: STR) е почетната точка од која започнува процесот на утврдување на постоење сомневање за перење пари или финансирање на тероризам. Ова е една од клучните обврски на субјектите - резултат на сите други обврски кои ги применуваат (идентификација, следење на деловните активности, чување на податоци и сл.). Сомневањето, субјектите го утврдуваат врз основа на непосредни сознанија, листите на индикатори и меѓународните листи на терористи и терористички организации.

II.2.1 Примени извештаи за сомнителни трансакции (STR)

Задолжените субјекти согласно член 54 од Законот, имаат обврска да доставуваат STR до Управата кога се сомневаат или имаат основи за сомневање дека било или е извршено перење пари и/или финансирање на тероризам или е направен обид или се прави обид за перење пари и/или за финансирање на тероризам без оглед на износот на трансакцијата, кога имотот е принос од казниво дело или кога имотот е поврзан со финансирање на терористички акт, терористичка организација или терорист или лице кое финансира тероризам. Субјектите, во текот на 2019 година доставиле вкупно **293 STR** до Управата, од кои 291 STR се доставени со сомнение за перење пари и 2 STR со сомнение за финансирање на тероризам.

Во следната табела прикажан е бројот на доставени STR по субјекти во 2019 година.

Табела бр.2

СУБЈЕКТИ	Број на доставени STR во 2019 година
Банки	226
Нотари	17
Даватели на услуги брз трансфер на пари и субагенти	42
Адвокати	6
Друштва за осигурување	2
ВКУПНО	293

Во следната табела прикажана е активноста на субјектите во однос на доставувањето на STR, односно прикажани се примените STR по видови на субјекти во текот на 2019 година.

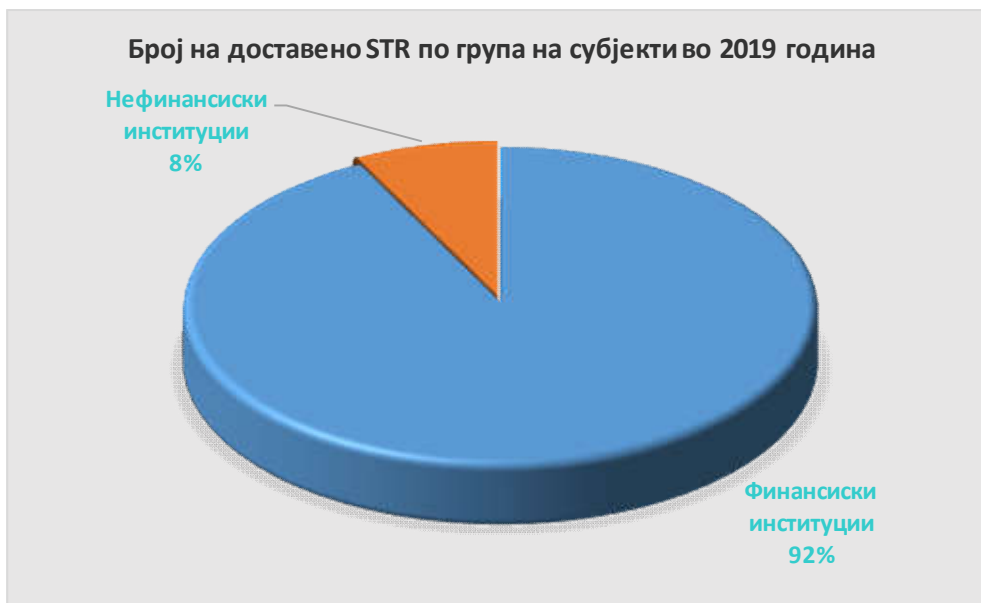
Табела бр.3

Ред.бр.	Вид на субјект	Бр. на доставени STR
1	Банки	226
2	Штедилници	/
3	Менувачници	/
4	Даватели на услуги брз трансфер на пари и субагенти	42
5	Друштва за осигурување	2
6	Брокерски куќи	/
7	Друштва за управување со инвестициски фондови	/
8	Друштва за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови	/
9	Пошта	/
10	Правни лица кои извршуваат финансиски трансакции, телеграфски пренос на пари или достава на вредносни пратки	/
11	Даватели на финансиски лизинг	/
12	Агенции за недвижности	/
13	Друштва за ревизија	/
14	Друштва за сметководство	/
15	Адвокати	6
16	Нотари	17
17	Казина	/
18	Интернет казина	/
19	Правни лица чија дејност е купопродажба на возила	/

20	Други правни или физички лица кои согласно закон извршуваат една или повеќе активности во врска со одобрување кредити, издавање на електронски пари, издавање и администрирање на кредитни картички и други финансиски активности	/
21	Правни лица кои примаат во залог подвижни предмети и недвижности	/
22	Правни лица кои посредуваат при микроплаќање	/
23	Централен депозитар за хартии од вредност	/
24	Даватели на услуги за правни лица	/

Шематски приказ на примените STR по група на субјекти во текот на 2019 година

Шематски приказ на примените STR по видови на субјекти во текот на 2019 година

Покрај STR, согласно Законот, субјектите до Управата доставуваат и податоци и документи на редовна основа. Така субјектите се должни сите извештаи за готовински трансакции во износ од 15.000 ЕУР или повеќе во денарска противвредност, како и за неколку поврзани готовински трансакции во износ од 15.000 ЕУР или повеќе во денарска противвредност да ги достават до Управата најдоцна во рок од три работни дена од извршената трансакција.. Во текот на 2019 година од страна на банките се доставени вкупно **36.039 готовински трансакции и 49.403 поврзани готовински трансакции**. Освен редовни и поврзани готовински трансакции од страна на банките по редовна основа се доставуваат и трансакции за исплатени кредити во износ над 15.000 ЕУР во денарска противвредност како и податоците за реализирани трансакции кај кои како основ се јавува позајмица помеѓу клиентите во вредност од 5.000 евра или повеќе . Во текот на 2019 година до Управата се доставени вкупно **33.687 исплатени кредити** во износ над 15.000 ЕУР како и **45.487 трансакции по основ позајмица** над 5.000 евра. Нотарите собраните податоци за составени нотарски акти, потврдени приватни исправи и заверени потписи на договори со кои се стекнува имот во вредност од 15.000 ЕУР или повеќе, во денарска противвредност ги доставуваат до Управата на крајот на денот во електронска форма. Во текот на 2019 година до Управата по тој основ се доставени вкупно **19.577 извештаи од страна на нотарите**. Осигурителните друштва кои вршат осигурување на живот собраните податоци за склучени полиси за осигурување живот со вредност на осигурување во износ од 15.000 ЕУР или повеќе, во денарска противвредност, ги доставуваат до Управата на крајот на денот во електронска форма. Во текот на 2019 година до Управата се доставени вкупно **3.243 извештаи за склучени полиси за осигурување живот** над предвидената граница. Правните лица чија дејност е купопродажба на возила собраните податоци за склучени договори за купопродажба на нови возила во вредност од 15.000 ЕУР или повеќе, во денарска противвредност, го доставуваат до Управата на крајот на денот во електронска форма. Во текот на 2019 година по тој основ до Управата се доставени вкуну **2.415 извештаи за купопродажба на нови возила**. Согласно ЗСППФТ од 1 јули, 2019 година давателите на услуги на парични дознаки (брз трансфер на пари) до Управата доставуваат податоците за трансакции во износ од 1.000 евра или повеќе, при што во текот на 2019 година по тој основ доставени се вкупно **23.620 извештаи** од давателите на услуги на парични дознаки. Исто така од 1 јули 2019 година приредувачите на игри на среќа во играчница (казино), како и другите приредувачи на игри на среќа, освен казина, до Управата доставуваат податоци за купување или исплаќање на чипови во износ над 1.000 евра, односно податоци за исплата на добивка, уплата на влог или и во двата случаи кога трансакцијата е во вредност од 1.000 евра. Во текот на 2019 година доставени се вкупно **4.736. извештаи од казината и 7.522 извештаи од**

другите приредувачи на игри на среќа. Наведените податоци се доставуваат по електронски пат, преку веб порталот на Управата и истите автоматски се импортираат во базата на Управата. Овие податоци се користат при анализата на случаите кои ги води Управата.

На шематскиот приказ е прикажан вкупниот број на извештаи кои во текот на 2019 година по редовна основа се доставени од страна на субјектите до Управата.

Шематски приказ на редовни трансакции во 2019 година

II.2.2. Анализи на доставените податоци за спречување на перење пари и финансирање на тероризам од страна на Управата и преглед на доставени извештаи за сомневање за спречување на перење пари и финансирање на тероризам и известувања за сомневање за сторени други кривични дела до надлежните органи

Предметите кои се работат во Управата се иницирани од страна на субјектите, т.е. се иницирани по примен извештај за сомнителна трансакција (STR), како и по доставените иницијативи од други надлежни органи во Р. Македонија или спонтани информации/барања од надлежни тела на други држави, воедно 6 предмети се иницирани од страна на Одделението за аналитика, врз основа на податоците во базата на Управата. Врз основа на член 115 од Законот, Управата прибира дополнителни податоци и документација од државните органи, субјектите или други правни или физички лица, а по потреба и од овластени тела на други држави, при што се вршат проверки во базата на Управата како и во базите на податоци до кои Управата има електронски пристап. Од добиените податоци и информации се врши финансиска анализа и обрботка.

Аналитичкиот дел од работењето на Управата, се заснова врз изготвување на финансиско - разузнавачка анализа, согласно интерната процедура за работа на предмети. По изработката на финансиско - разузнавачка анализа доколку се утврдат сомненија се изготвува финален извештај со сомнение дека е сторено кривично дело перење пари или финансирање на тероризам, односно известување дека е сторено друго кривично дело.

Доколку од анализата е утврдено сомневање дека е сторено кривично дело перење пари или финансирање на тероризам, согласно член 118 став 1 од Законот, Управата доставува Извештај за сомнителни активности до надлежните истражни органи кои одлучуваат за понатамошни дејствија.

За предметите за кои од анализата се утврдени сомневања за сторено друго кривично дело освен перење пари или финансирање на тероризам, согласно член 118 став 4 и член 130 од Законот, известување се доставува до надлежен државен орган, како и до Единиците за финансиско разузнавање на други држави.

Управата во текот на 2019 година до надлежните институции има доставено вкупно 54 извештаи, од кои 45 извештаи со сомнение за перење пари и 9 извештаи со сомнение за финансирање на тероризам, 172 известувања со сомневања за сторено друго кривично дело², додека 22 предмети се ставени во мирување (ад/акта) откако по извршените проверки не се утврдени сомневања за сторено кривично дело.

Во табелата бр. 5 е прикажан бројот на доставени извештаи за сомнителни активности за перење пари или финансирање на тероризам, односно доставени известувања за сторено друго кривично дело од страна на Управата до надлежните органи, како и доставени спонтани информации до Единиците за финансиско разузнавање на друга држава.

Табела бр. 5

Органи до кои се доставени извештаи/известувања	Доставени извештаи за перење пари или финансирање на тероризам	Доставени известувања за други кривични дела
МВР	33	53
УФП	7	30
ОЈО	13	15
УЈП	/	25
АР	1	2
АНБ		6
ЦУ		3
Единици за финансиско разузнавање на други држави (ФИУ)		38
ВКУПНО	54	172

На следниот приказ направена е споредба на бројот на извештаи и известувања кои Управата ги доставила до надлежните органи на нивно понатамошно постапување во текот на 2017, 2018 и 2019 година.

Шематски приказ на доставени извештаи и известувања по години

² За 11 предмети доставени се известување до надлежен орган, а воедно и спонтана информација до Единица за финансиско разузнавање на друга држава

Шематски приказ за доставени Извештаи за перење пари и финансирање на тероризам споредбено 2018 и 2019 година

Согласно член 117 од Законот надлежните државни органи може да достават иницијатива до Управата доколку постојат причини за сомневања за перење пари, и/или финансирање на тероризам. По овој основ во текот на 2019 година Управата постапи по 56 иницијативи од надлежните органи, а заради спречување на перење пари и финансирање на тероризам. Во табелата бр.6 е прикажан бројот на доставени иницијативи до Управата за размена на податоци и информации од надлежните органи за целите на спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

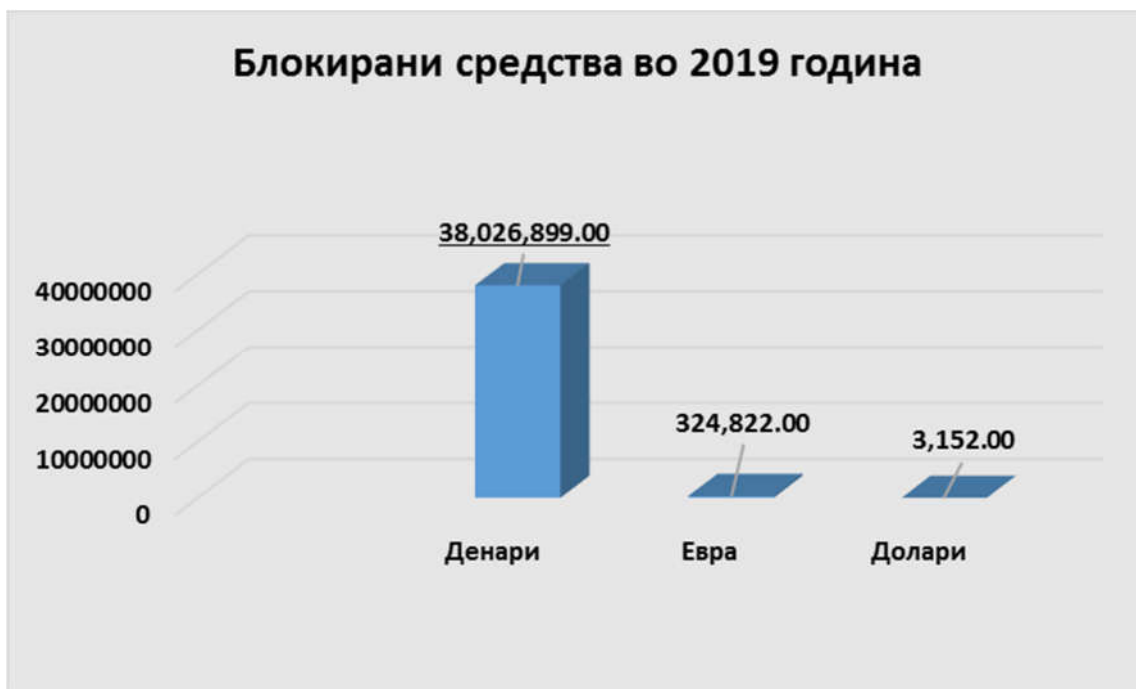
Табела бр. 6

Ред.бр.	Надлежен орган	Доставени иницијативи

1	МВР	26
2	ЈО	24
3	УФП	1
4	КХВ	2
5	АНБ	3
ВКУПНО:		56

Согласно член 120 од Законот, при постојење на сомневање за сторено кривично дело перење пари и/или финансирање на тероризам Управата може да достави до надлежниот јавен обвинител барање за поднесување предлог за определување на привремени мерки. Во текот на 2019 година, Управата до надлежен јавен обвинител поднесе барања за поднесување предлог за определување на привремени мерки за 6 случаи, во кои случаи судот донесе решенија за примена на привремена мерка за привремено задржување на вкупно 38.026.899,00 денари, 324.822,00 ЕУР и 3.152,00 УСД.

Шематски приказ на примена на привремени мерки во текот на 2019 година

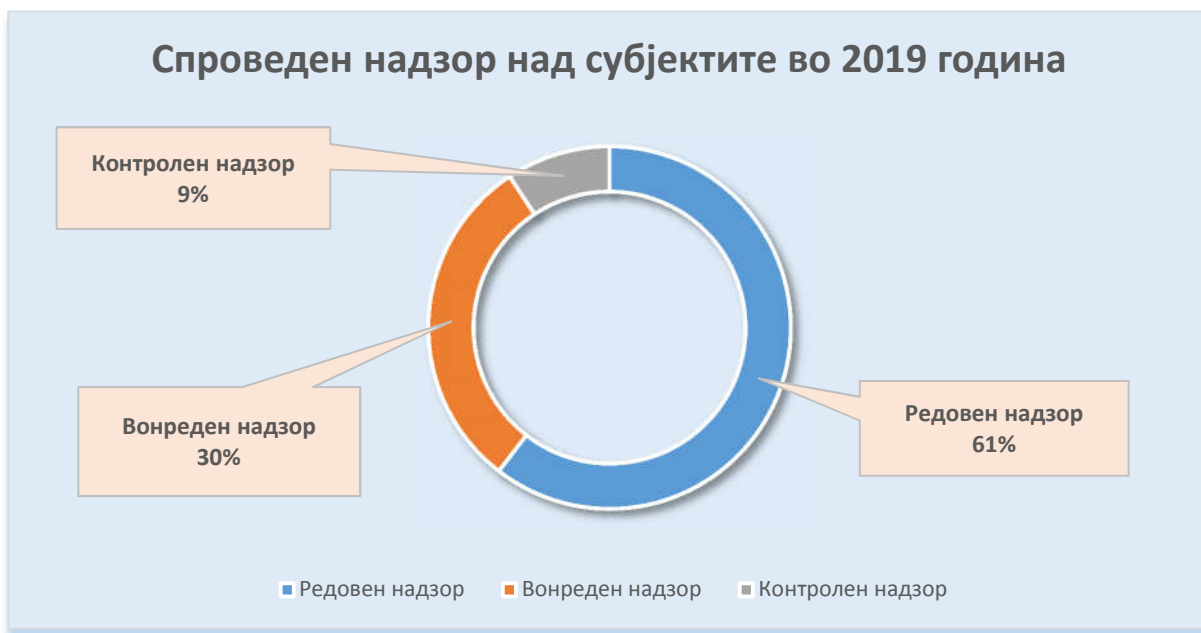
III. НАДЗОР НАД СПРОВЕДУВАЊЕТО НА МЕРКИТЕ ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА ПЕРЕЊЕ ПАРИ И ФИНАНСИРАЊЕ НА ТЕРОРИЗАМ

III.1 Спроведен надзор над субјектите

Во текот на 2019 година, согласно годишната програма за вршење надзор, Управата изврши надзор над вкупно **39 субјекти** и тоа: **26 редовни надзори, 13 вонредни надзори** и контролен надзор над 3 субјекти, прикажани во табела бр.7

Табела бр. 7

СУБЈЕКТ	Редовен надзор	Вонреден надзор	Контролен надзор
Банка	0	3	0
Менувачница	1	0	0
Субагент за брз трансфер на пари	1	0	0
Нотар	5	5	4
Адвокат и адвокатско друштво	3	1	0
Друштво за сметководство	10	0	0
Друштво за управување со приватни инвестициски фондови	0	1	0
Друштво за осигурување на живот	0	3	0
Приредувач на игри на среќа во автомат клуб	4	0	0
Приредувач на игри на среќа во обложувалница	2	0	0
ВКУПНО	26	13	4

Шематски приказ на извршени надзори во текот на 2019 година

III.2. Резултати од надзорот – најчести идентификувани прекршоци

Од извршените надзори беа констатирани следните прекршоци:

- Недоставување до Управата податоци, информации и документи кога се сомневаат или имаат основи за сомневање дека било или е извршено перење пари и/или финансирање на тероризам или е направен обид или се прави обид за перење пари и/или за финансирање на тероризам, без оглед на износот на трансакцијата; имотот е принос од казниво дело; имотот е поврзан со финансирање на терористички акт, терористичка организација или терорист или лице кое финансира тероризам;
- Не вршење на анализа за основот и целта на сложените, невообичаено големите трансакции или трансакции кои се извршени на невообичаен начин, кои немаат очигледна економска оправданост или видлива правна цел;
- Не применување на засилена анализа на клиентот во случај кога постои повисок ризик од перење пари и финансирање на тероризам;
- Не спроведување на засилена анализа на клиентот кога вршат трансакции или стапуваат во деловен однос со носители на јавни функции;
- Не спроведување на засилена анализа на деловните односи и трансакциите со физички или правни лица, финансиски институции од држави кои не ги имплементирале или недоволно ги имплементирале мерките за спречување на перење пари и финансирање на тероризам;
- неидентификување и непотврдување на идентитетот на клиентите;
- незадржување на копија од документите за идентификација за клиентите;
- неидентификување и непотврдување на идентитетот на вистинскиот сопственик;
- известување на клиентот или трето лице спротивно на член 61 став (1) од Законот;
- не одбил воспоставување на деловен однос или вршење трансакција или не го прекинал деловниот однос со постоечки клиент во согласност со член 39 став (1) од Законот;
- не изготвување на програма за спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

III.3 Преглед на спроведени постапки за едукација, порамнување и поднесени барања за поведување на прекршочна постапка

III.3.1 Спроведени постапки за порамнување

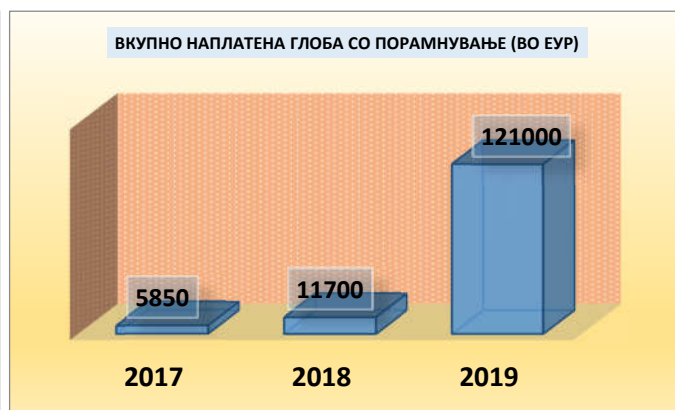
Во 2019 година, Управата спроведе постапка за порамнување со 5 субјекти, и тоа:

- 2 банки;
- 2 друштва за сметководство и
- 1 нотар.

Вкупниот износ на наплатени глоби за сторени прекршоци изнесува **121.000 евра односно 7.440.914,00 денари**, прикажани во табела бр.8.

Табела бр. 8

Субјект	Изречена глоба за правното лице (во ЕУР)	Изречена глоба за одговорното лице во правното лице (во ЕУР)	Наплатена глоба за правното лице со порамнување (во ЕУР)	Наплатена глоба за одговорното лице во правното лице со порамнување (во ЕУР)	Вкупно наплатена глоба (во ЕУР)
Банка	27.000	8.100	13.500	4.050	17.550
Банка	72.000	21.600	36.000	10.800	46.800
Друштво за сметководство	56.000	16.800	28.000	8.400	36.400
Друштво за сметководство	21.000	6.300	10.500	3.150	13.650
Нотар	13.200		6.600		6.600
Вкупно	189.200	52.800	94.600	26.400	121.000

Шематски приказ на наплатени глоби со порамнување по години

1. Од извршениот вонреден надзор над банка констатирано е дека нема извршено анализа за основот и целта на сложените, невообичаено големите трансакции или трансакции кои се извршени на невообичаен начин, кои немаат очигледна економска оправданост или видлива правна цел, нема извршено анализа на целта и намерата на активностите на клиентот и извршените трансакции и нема изработено писмен извештај за извршената анализа согласно член 17 став (1) и став (5) од Законот за спречување на перење пари и финансирање на тероризам (Сл. весник на РМ бр. 130/14 и 192/15) со што е сторен прекшок според член 113 став (1) алинеја 26 од Законот за што е предвидена глоба за банката во износ од 80.000 евра во денарска противвредност. Според член 117-а од Законот а во врска со член 39 од Законот за прекршоците (Сл. весник на РМ бр. 124/15), за одмерување на висината на глобата според критериумите наведени во член 39 став (1) алинеја 1, 2 и 3, против банката изречена е глоба во износ од 27.000 евра во денарска противвредност. Исто така, покрај изречената глоба на банката, изречена е прекршочна санкција и за одговорното лице во банката во износ од 30% од одмерената глоба за банката, односно 8.100 евра во денарска противвредност.

На банката и беше понудена постапка за порамнување од страна на Управата и да ги платат глобите во рок од осум дена од денот на приемот на прекршочните платни налози. Вкупно наплатената глоба од банката и одговорното лице во банката изнесува **17.550 евра, односно 1.079.325,00 денари:**

- 13.500 евра, односно 830.250,00 денари за банката и
- 4.050 евра, односно 249.075,00 денари за одговорното лице во банката.

2. Од извршениот вонреден надзор над банка констатирано е дека нема доставено податоци и информации до Управата согласно чл.54 ст.1 а во в.в со чл.55 од Законот со што е сторен прекшок според чл.160 ст.1 ал.7 од Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам (Сл. весник на РМ бр. 120/18) за што е предвидена глоба за банката во износ од 80.000 евра во денарска противвредност. Според чл.170 од Законот, а во врска со чл.16 и чл.37 од Законот за прекршоците (Сл. весник на Р. Северна Македонија бр. 96/19), за одмерување на висината на глобата според критериумите наведени во член 39 став (1) алинеја 1, 2 и 3, против банката изречена е глоба во износ од 72.000 евра во денарска противвредност. Исто така, покрај изречената глоба на банката, изречена е прекршочна санкција и за одговорното лице во банката во износ од 30% од одмерената глоба за банката, односно 21.600 евра во денарска противвредност.

На банката и беше понудена постапка за порамнување од страна на Управата и да ги платат глобите во рок од осум дена од денот на приемот на прекшочните платни налози. Вкупно наплатената глоба од банката и одговорното лице во банката изнесува **46.800 евра, односно 2.877.981,00 денари:**

- 36.000 евра, односно 2.213.831,00 денари за банката и
- 10.800 евра, односно 664.150,00 денари за одговорното лице во банката.

3. Од извршениот редовен надзор над друштво за сметководство констатирано е дека истата нема доставено податоци и информации до Управата согласно чл.54 ст.1 а во в.в со чл.55 од Законот со што е сторен прекшок според чл.160 ст.1 ал.7 од Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам (Сл. весник на РМ бр. 120/18) за што е предвидена глоба за правното лице во износ од 80.000 евра во денарска противвредност. Според чл.170 од Законот, а во врска со а во врска со член 39 од Законот за прекршоците (Сл. весник на РМ бр. 124/15), за одмерување на висината на глобата според критериумите наведени во член 39 став (1) алинеја 1, 2 и 3, против друштвото за сметководство изречена е глоба во износ од 56.000 евра во денарска противвредност. Исто така, покрај изречената глоба на друштвото за сметководство, изречена е прекршочна санкција и за одговорното лице во друштвото за сметководство во износ од 30% од одмерената глоба за друштвото за сметководство, односно 16.800 евра во денарска противвредност.

На друштвото за сметководство му беше понудена постапка за порамнување од страна на Управата и да ги платат глобите во рок од осум дена од денот на приемот на прекшочните платни налози. Вкупно наплатената глоба од друштвото за сметководство и одговорното лице во друштвото за сметководство изнесува **36.400 евра, односно 2.238.418,00 денари:**

- 28.000 евра, односно 1.721.860,00 денари за друштвото за сметководство и
- 8.400 евра, односно 516.558,00 денари за одговорното лице во друштвото за сметководство.

4. Од извршениот редовен надзор над друштво за сметководство констатирани се следните прекршоци:

- не врши идентификација на вистинскиот сопственик и не го потврдува неговиот идентитет во согласност со член 18 од Законот и
- известување на клиентот или трето лице спротивно на член 61 став (1) од Законот,

со што се сторени прекршоци според член 162 став (1) алинеја 9 и член 162 став (1) алинеја 36 од Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам (Сл. весник на РМ бр. 120/18) за што се предвидени глоби за друштвото за сметководство во износ од 30.000 евра во денарска противвредност. Според чл.170 од Законот, а во врска со член 16 и член 37 од Законот за прекршоците (Сл. весник на РСМ бр. 96/19), за одмерување на висината на глобата според критериумите наведени во член 39 став (1) алинеја 1, 2 и 3, против друштвото за сметководство изречена е глоба во износ од 21.000 евра во денарска противвредност. Исто така, покрај изречената глоба на друштвото за сметководство, изречена е прекршочна санкција и за одговорното лице во друштвото за сметководство во износ од 30% од одмерената глоба за друштвото за сметководство, односно 6.300 евра во денарска противвредност.

На друштвото за сметководство му беше понудена постапка за порамнување од страна на Управата и да ги платат глобите во рок од осум дена од денот на приемот на прекшочните платни налози. Вкупно наплатената глоба од друштвото за сметководство и одговорното лице во друштвото за сметководство изнесува **13.650 евра, односно 839.290,00 денари:**

- 10.500 евра, односно 645.605,00 денари за друштвото за сметководство и
- 3.150 евра, односно 193.685,00 денари за одговорното лице во друштвото за сметководство.

5. Од извршениот редовен надзор над нотар констатирани се следните прекршоци:

- не врши идентификација на вистинскиот сопственик и не го потврдува неговиот идентитет во согласност со член 18 од Законот и
- не одбил воспоставување на деловен однос или вршење трансакција или не го прекинал деловниот однос со постоечки клиент во согласност со член 39 став (1) од Законот,

со што се сторени прекршоци според чл.165 ст.1 ал.9 и чл.165 ст.1 ал. 17 од Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам (Сл. весник на РМ бр.120/18) за што се предвидени глоби за лицето кое врши јавно овластување, односно нотарот во износ од 12.000 до 15.000 евра во денарска противвредност. Според чл.170 од Законот, а во врска со член 16 и член 37 од Законот за прекршоците (Сл. весник на РСМ бр. 96/19), за одмерување на висината на глобата според критериумите наведени во член 39 став (1) алинеја 1, 2 и 3, против нотарот изречена е глоба во износ од 13.200 евра во денарска противвредност.

На нотарот му беше понудена постапка за порамнување од страна на Управата и вкупно наплатената глоба изнесува **6.600 евра односно 405.900,00 денари.**

Исто така, врз основа на чл. 165 ст. 2 од Законот, на лицето кое врши јавно овластување **покрај глобата му се изрекува и прекршочна санкција забрана за вршење на дејност до една година.** Управата согласно нејзините надлежности утврдени со Законот, во законски утврдениот рок поднесе барање за изрекување на прекршочна санкција забрана за вршење на дејност до една година против нотарот пред надлежниот суд. Постапката е во тек.

III.3.2 Спроведени постапки за едукација

Управата спроведе едукација за отстранување на неправилностите утврдени при вршењето на надзорот кај 4 (четири) нотари. Имено, по претходно извршен надзор, Управата утврди неправилности за кои е предвидена едукација. По спроведената едукација над овие субјекти, Управата изврши контролни надзори и констатирано е дека субјектите постапиле во целост по решенијата на Управата при што неправилностите констатирани со редовните инспекциски надзори се отстранети.

III.3.3 Поднесени барања за поведување на прекршочна постапка

Во 2019 година Управата поднесе барања за поведување на прекршочна постапка пред надлежните судови против 9 субјекти, и тоа: 5 нотари и 4 адвокати и адвокатски друштва.

Имено, по извршен редовен/вонреден надзор над горенаведените нотари, адвокати и адвокатски друштва, констатирани се следните прекршоци:

- не доставување до Управата податоци, информации и документи согласно член 54 став (1) а в.в со член 55 од Законот;
- не спроведување засилена анализа на клиентот согласно чл.33 а в.в со чл.36 од Законот;

- известување на клиентот или трето лице спротивно на член 61 став (1) од Законот.
- не вршење идентификација на вистинскиот сопственик и не потврдување на неговиот идентитет во согласност со член 18 од Законот и
- не одбил воспоставување на деловен однос или вршење трансакција или не го прекинал деловниот однос со постоечки клиент во согласност со член 39 став (1) од Законот.

На горенаведените сторители на прекршоците Управата им предложи постапка за порамнување со издавање на прекршочни платни налози за лице кое врши јавно овластување и да ги платат глобите во рок од осум дена од денот на приемот на прекршочните платни налози. Бидејќи горенаведените сторители на прекршоците **не ги платија глобите наведени во прекршочните платни налози**, Управата поднесе барање за поведување на прекршочна постапка пред надлежен суд а согласно член 171 став (6) од Законот. Постапките се во тек.

IV. МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА

Во рамки на законски утврдените надлежности, Управата соработува со овластените тела на други држави и со меѓународните организации кои се занимаваат со борба против перење пари и финансирање на тероризам и учествува во исполнувањето на обврските кои произлегуваат од членството на Република Македонија во меѓународните организации (Moneyval Комитетот при Советот на Европа и EGMONT).

IV.1 Размена на податоци со овластени тела на други држави

Управата во рамките на меѓународната соработка може да бара и доставува податоци по сопствена иницијатива или по барање на друга држава по принципот на реципроцитет.

Размената на податоци и информации, односно приемот и доставувањето на податоци до членките на EGMONT се врши електронски на обезбеден начин преку Egmont Secure Web Site (ESW).

IV.1.1 Примени барања за размена на податоци и информации од ФИУ на други држави

Во периодот предмет на овој извештај, Управата има примено 36³ барања од Единиците за финансико разузнавање - ФИУ на други држави.

Табела бр. 8- Приказ на примени барања во 2016, 2017, 2018 и 2019

	2016	2017	2018	2019
Број на примени барања	38	40	41	36

Управата со барањата од ФИУ на други држави постапува согласно член 129 од Законот и Процедурата за квалитет - Постапување со барања на податоци и информации на Единици за финансиско разузнавање на други држави и меѓународни организации.

³ Од овие барања 2 барања се однесуваат за финансирање на тероризам

Табела бр. 9- Приказ на барања по месеци

	I Квартал			II Квартал			III Квартал			IV Квартал		
	Јан	Фев	Март	Апр	Мај	Јуни	Јули	Авг	Сеп	Окт	Ное	Дек
Вкуп/мес	7	1	2	2	3	4	4	3	/	3	3	4
Вкуп/кв	10			9			7			10		

Управата разменува податоци и информации со ФИУ на други држави без оглед на начинот и типот на нивно организирање.

Табела бр.10- Приказ на државите кои доставиле барање

	Држава	Број на доставени барања
1	Грција	7
2	Србија	6
3	Бугарија, Косово, (секоја по)	3
4	Литванија, Хрватска (секоја по)	2
5	Тајван, Норвешка, Сенегал, Нов Зеланд, Русија, Франција, Малта, Украина, Аргентина, Турција, Словенија, Кипар, Шпанија (секоја по)	1
Вкупно	23 држави	36

Одговорот ги содржи сите податоци и информации кои Управата во рамките на своите надлежности може да ги обезбеди при вршењето на анализа на STR добиени од задолжените субјекти. Управата обезбедува податоци, подготвува и доставува одговор на доставеното барање (најчесто) во рок од еден месец. Управата нема одбиено барање за доставување на податоци.

Табела бр. 11- Приказ на времето потребно за одговарање на примените барања

Период за одговор	1-5 дена	5 дена до 1 месец	1-2 месеци	Повеќе од 2 месеци
Бр. одговори	3	13	14	6

Согласно своите законски надлежности определени во член 112 од Законот, Управата постапи по 18 спонтани информации, односно податоци и информации за перење пари и финансирање на тероризам добиени од Единиците за финансиско разузнавање на други држави.

Табела бр. 12- Приказ на примени спонтани информации по години

	2016	2017	2018	2019
Број на доставени барања	23	18	18	32

IV.1.2 Доставени барања за размена на податоци и информации од Управата

Во периодот, предмет на овој извештај, Управата има доставено 74 барања до ФИУ на други држави.

Табела бр. 13- Приказ на барања по години

	2016	2017	2018	2019
Број на доставени барања	53	52	78	74

Управата кога добива барања од ФИУ на други држави постапува согласно член 128 од законот и Процедурата за квалитет - Доставување барање за податоци и информации на ФИУ на други држави и меѓународни организации.

Табела бр.14- Приказ на барања по месеци

	I Квартал			II Квартал			III Квартал			IV Квартал		
	Јан	Фев	Март	Апр	Мај	Јуни	Јули	Авг	Сеп	Окт	Ное	Дек
Вкуп/мес	7	7	2	4	3	13	4	4	10	6	9	5
Вкуп/кв	16			20			18			20		

Согласно своите законски надлежности Управата може да бара податоци од ФИУ без оглед на нивниот тип и вид. Управата врз основа на податоците со кои располага сите барања кои ги доставува ги образложува, поради што ниту едно барање не е одбиено од страна на ФИУ на друга држава.

Табела бр.15- Приказ на државите до кои Управата доставила барање

Држава	Број на доставени барања

1	Швајцарија	7
2	Италија	6
3	Бугарија	5
4	Австрија	4
5	Србија, Британски Девствени Острови, Латвија, Русија, Кипар (до секоја држава по)	3
6	Хрватска, Унгарија, Албанија, Словакија, Израел, Турција, Белизе, Канада, Германија (до секоја држава по)	2
7	Луксембург, УСА, Словенија, Малта, Австралија, Франција, Чешка, Џерси, Босна и Херцеговина, Литванија, Грција, Бахами, ОАЕ, Англија, Полска, Шпанија, Венецуела, Белгија, Косово. (до секоја држава по)	1
Вкупно	37 држави	74

Согласно своите законски надлежности определени во член 130 од Законот Управата достави 42 спонтани информации, односно податоци и информации за перење пари и финансирање на тероризам до ФИУ на други држави.

Табела бр. 16- Приказ на доставени спонтани информации по години

	2016	2017	2018	2019
Број на доставени барања	19	30	42	37

IV.2. Учество во работата на меѓународни тела и организации

IV.2.1 Учество во работата на Moneyval Комитетот, Совет на Европа

Македонската делегација (координирана од Управата) во периодот на овој извештај, учествуваше на пленарните состаноци (58^{от} и 59^{от} Состанок) на Moneyval Комитетот, кои се одржаа во јули и декември 2019 година.

Исто така, претставник од Управата (заедно со претставник од Јавното обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција) учествуваше на 11 состанок на Државите потписнички на Варшавска Конвенција, на кој беше презентирани извештајот подготвен за целите на хоризонталниот мониторинг за имплементација на членовите 9 и 14 од Варшавската конвенција.

IV.2.2 Учество на Пленарниот состанок на ЕГМОНТ Групата

Претставници од Управата учествуваа на 26-от Пленарен состанок на ЕГМОНТ Групата, кој се одржа од 1 до 5 јули во Хаг, Холандија.

IV.2.1 Домаќини на Регионалната Конференција на шефови на Единици за финансиско разузнавање

Во рамки на редовната соработка која се остварува меѓу Единиците за финансиско разузнавање од регионот Управата беше домаќин на Регионалната конференција на шефови на Единици за финансиско разузнавање (од Словенија, Хрватска, Босна и Херцеговина, Црна Гора, Косово, Србија, Албанија, Бугарија и Грција) која се одржа во периодот 03-04.10.2019 година во Охрид. На оваа конференција покрај дискусијата за актуелните трендови во спречувањето перење пари и финансирање на тероризам, на агенда беа поставени предизвиците поврзани со регионалните ризици од перење пари и финансирање на тероризам, како и виртуелните валути.

V. СОРАБОТКА СО СУБЈЕКТИТЕ, ОРГАНИТЕ ЗА НАДЗОР, ДРУГИ ДРЖАВНИ ОРГАНИ И ТЕЛА

V.1 Соработка со субјектите

Управата континуирано помага во професионалното усовршување на овластените лица и вработените во одделите за спречување на перење пари и финансирање на тероризам во субјектите од членот 5 од Законот, преку учество и организирање на обуки, реализација на работни средби, издавање и објавување на упатства, одговарање на прашања на субјектите поврзани со имплементација на Законот и исполнување на нивните законски обврски и др.

Субјектите согласно одредбите од Законот во своите Програми за спречување на перење пари и финансирање на тероризам задолжително изготвуваат План за обука на вработените во субјектот од областа на спречување на перење пари и финансирање на тероризам која обезбедува реализација на најмалку две обуки во текот на годината. Овие обврски придонесуваат за зголемување на знаењето и капацитетот на субјектите за откривање на сомнителни активности за перење пари или финансирање на тероризам и навремено доставување извештаи до Управата за ваквите активности, со што се зајакнува целокупниот систем за спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

V.2 Соработка со органите за надзор

Управата има континуирана соработка со сите надзорни органи, и тоа: Народна банка на Република Северна Македонија, Комисија за хартии од вредност, Управа за јавни приходи, Агенција за супервизија на осигурувањето, Агенција за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување, Агенција за пошти и комисиите за надзор при адвокатската комора и Нотарската комора на Република Северна Македонија, со кои беа разменети информации за годишните планови за вршење надзор за 2019 год. со цел усогласување на меѓусебните активности, координација на надзорот од областа на спречување на перење пари и финансирање на тероризам што го вршат надзорните органи и интензивирање на соработката помеѓу надзорните органи со зајакнување на меѓу институционалната соработка преку имплементирање на потпишаните меморандуми за соработка и размена на податоци.

Взаемното известување за наодите од извршените надзори како и за поднесените барања за покренување на прекршочна постапка, за поведените постапки за порамнување, спроведената едукација и за исходот од тие постапки, се применува и се почитува од надзорните органи. Управата, исто така ги известува надзорните органи и комисиите за надзор за наодите од извршените надзори, за поднесените барања за покренување на прекршочна постапка, за поведените постапки за порамнување, спроведената едукација и за исходот од тие постапки.

V.3 Соработка со други државни органи и тела

Во текот на 2019 година Управата ја продолжи својата соработка со државните органи и тела инволвирани во системот за спречување перење пари и финансирање на тероризам, и тоа со Министерството за внатрешни работи, Управата за финансиска полиција, Јавното обвинителство и други надлежни државни органи.

Управата активно учествуваше во работата на меѓуресорското тело за координација на активностите против корупција во рамките на Министерството за правда, во Работните Групи за НПАА 3.04-Слободно движење на капитал, 3.24- Правда, слобода и безбедност и 3.31-Заедничка надворешна безбедност и политика во процесот на евроинтеграциите. Во овој контекст, Управата учествуваше и на Објаснувачките состаноци на Европската Комисија за поглавјата 3.04-Слободно движење на капитал и 3.24- Правда, слобода и безбедност.

V.4 Активности на Советот за борба против перење пари и финансирање на тероризам

Врз основа на член 125 од Законот, Владата на Република Македонија формираше Совет за борба против перење пари и финансирање на тероризам (Совет). Работата на Советот насочена кон унапредување на меѓуинституционалната соработка согласно целите на законот, координирање на активностите за спроведување на национална проценка на ризикот е поддржана од Управата.

Советот ја следи имплементацијата на Националната стратегија за борба против перење пари и финансирање на тероризам. Како среднорочен стратешки документ, истиот ја дефинира основната стратешка цел, ги рангира приоритетите и ги дефинира активностите кои треба да го унапредат системот за спречување на перење пари и финансирање на тероризам во Република Македонија преку реализација на 13 посебни цели за периодот од 2017 година до 2020 година. Мерките и активностите детално разработени во Акциониот план се развиени согласно наодите и заклучоците утврдени со Извештајот од спроведена Национална проценка на ризикот.

V.5 Национална проценка на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам

На иницијатива на Управата, согласно Законот се спроведе ажурирање на „Националната проценка на ризиците од перење пари и финансирање на тероризам“ (во понатамошниот текст: НРА) од 2016 година, заради идентификување, проценување, разбирање и намалување на ризикот поврзан со перење пари и финансирање на тероризам. Согласно член 3 од законот, Советот е надлежен за координирање на активностите за спроведување на НРА и изготвување извештај за НРА. Во реализацијата на НРА беа вклучени околу 100 претставници на надлежните државни органи и субјектите сите вклучени во системот за спречување на перење пари и финансирање на тероризам. Работата на сите учесници беше организирана во 8 различни групи: работна група која ги утврдуваше законите од перење пари, работна група која ја утврдуваше ранливоста на системот за спречување на перење пари, пет работни групи кои ги утврдуваат

секторските ризици (банкарскиот сектор, секторот за хартии од вредност, осигурителниот сектор, секторот на другите финансиски институции и секторот на нефинансиските дејности и професии) и работна група која ги утврдуваше заканите од финансирање на тероризам.

За целите на подготвување на Извештај за НРА, Управата во рамки на Проектот за борба против економски криминал до сега реализираше:

- 2-дневна работилница (која се одржа во периодот од 19-20.11.2018 во Скопје), на која беше презентиран концептот и алатките за ажурирање на НРА,
- 3-дневна работилница (која се одржа во периодот од 01-04.04.2019 година во Охрид), во рамките на која се анализираа обезбедените информации и се подготвуваше нацрт Извештај за НРА,
- повеќе состаноци на ниво на работни групи за прибирање и анализа на информации и подготвување на нацрт извештај на ниво на работна група и
- 2-дневна финална работилница (која се одржа во периодот од 15-16.11.2019 во Скопје), на која беше подготвена финална верзија на Извештајот за НРА и
- Работен состанок на 17.11.2019 во Скопје на кој пред членовите на Советодавното тело беше презентиран Извештајот за НРА.

Од причина што Извештајот за НРА треба да биде усвоен од Владата на Република Северна Македонија и истиот е основа да подготви Национална стратегија за борба против перење пари и финансирање на тероризам, Управата го достави подготвениот Извештај за НРА до Влада заради негово усвојување.

V.5 Проценка на изложеноста на непрофитните организации на ризиците од финансирање на тероризам

Како дел од активностите на Проектот „Борба против нелегали финансиски текови“ реализиран од страна на ГИЗ во рамки на Германско – Норвешка соработка 2019-2020, Управата подготви Прирачник за изложеноста на непрофитните организации на ризиците од перење пари и финансирање на тероризам. Во овој контекст, во соработка со НВО „Конект“ Управата отпочна активности за детална анализа на непрофитниот сектор заради утврдување на ризиците од финансирање на тероризам на кои е изложен. Во реализацијата на овие активности покрај надлежните институции, ќе бидат вклучени и претставници на непрофитниот сектор.

VI. ЗАЈАКНУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ НА УПРАВАТА ЗА ФИНАНСИСКО РАЗУЗНАВАЊЕ

VI.1 Кадровски капацитети

Во текот на 2019 година во согласност со Годишниот план за вработувања во Управата за 2019 година, беа реализирани 3 (три) нови вработувања во Управата. Новите вработени се распоредени во Одделението за надзор, со што се зајакнати капацитетите на истото, со оглед на зголемениот обем на законските надлежности на Управата за надзор над примената на Законот.

Управата континуирано посветува внимание на професионалниот развој и унапредување на своите човечки ресурси, преку учество на вработените во Управата на стручни обуки, работилници, конференции и студиски посети.

VI.2 Проект за борба против економски криминал

Во насока на унапредување на капацитетите на Управата, но и за унапредување на системот за спречување и контрола на перење пари и финансирање на тероризам во мај продолжи имплементацијата на „Проект за борба против финансиски криминал“- Фаза II. Проектот се реализира од страна на Советот на Европа, а Управата е негов главен корисник. Утврдените проектни активности треба да придонесат и да се надминат недостатоците констатирани со Извештаите на Moneyval Комитетот и Греко.

Во периодот предмет на овој извештај, реализирани се активности, работилници за подготвување:

- Упатство за вршење на проценка на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам
- 3-дневна работилница (која се одржа во периодот од 01-04.04.2019 година во Охрид), во рамките на која се анализираа обезбедените информации и се подготвуваше нацрт Извештај за НРА,
- 2-дневна финална работилница (која се одржа во периодот од 15-16.11.2019 во Скопје), на која беше подготвена финална верзија на Извештајот за НРА и
- Работен состанок на 17.11.2019 во Скопје на кој пред членовите на Советодавното тело беше презентиран Извештајот за НРА. .

VI.3 Технички капацитети

Управата во текот на изминатата година, континуирано се грижеше за правилно управување, одржување и надградување на комплетниот информатички систем со кој располага.

Управата континуирано се грижеше за непречено функционирање на ИТ системот, односно работеше на одржување и надградба на информатичкиот систем. Во 2019 година се продолжи со развој на постоечките функционалности. Се направија повеќе подобрувања, и надградба на АСК апликацијата. Согласно законските надлежности на Управата, односно член 53 став 9 од ЗСППФТ, АСК апликацијата се надгради со нови функционалности, односно нов модул за доставување на податоци од страна на одредени субјекти задолжени да преземаат мерки и дејствија за спречување на перење пари и финансирање на тероризам. Односно, Давателите на услуги брз трансфер на пари, Менувачниците, Приредувачите на игри на среќа во казино, Приредувачите на игри на среќа во обложувалница и Приредувачите на игри на среќа во автомат клуб започнаа да доставуваат извештаи и податоците по електронски пат во структурирана форма дефинирана од страна на Управата.

Исто така Управата изготви Нацрт за Надградба на АСК апликацијата со апликација за надзор со 5 Модули и Шематски приказ на Модулите со функционалностите и приказ на алатките за работа на финансиските разузнавачи кои вршат надзор на субјектите.

Во 2019 година Управата презема одредени активности за поставување на back-up на информатичкиот систем. За таа цел Управата набави и имплементира софтвер за back-up на истиот.

Исто така за зголемување на безбедноста на ИТ системот на Управата се набави Софтвер за антивирусна, антиспам заштита и безбедност на влезно/излезен маил сообраќај како и Хардверска опрема (персонални компјутери со оперативен систем) и лиценци.

Во изминатата година ИТ одделението даваше континуирана поддршка на вработените во Управата за употреба на алатките кои се користат во работењето со цел зголемување на нивните аналитички капацитети и ефикасност.

Електронскиот веб портал за доставување на извештаи до Управата конитуирано беше надградуван со што се овозможи поголема безбедност, стабилност и контрола на податоците што се доставуваат од страна на субјектите.

На веб страната на Управата во изминатата година редовно беа објавувани најзначајните информации, подзаконски акти, упатства и информации од јавен карактер за транспарентност и отчетност за трошењата на носителите на јавни функции и други актуелни вести од областа за спречување перење пари и финанситање на тероризам.